

झञ्जलपा वाऱ्वा

JWOJALAPA NEPALBHASA WEEKLY

दै: ६ ल्या: १० पूर्णाङ्क: ६२

ने. सं. ११३५ यंलाथ्व सप्तमि आइतवा: २०७२ आश्विन ३ गते आइतवार (Sep-20, 2015)

मू: ५/- (न्यातका)

संविधान वयेवं देशय् तिब्र ध्रुविकरण

**स्वंगू दलपाखें मत नखः हन
असन्तुष्ट पक्षपाखें हाकूगु न्हि हन**

स्वंगू दल कांग्रेस, एमाले व एकीकृत माओवादीया नेतातय्गु सहमति कथं संविधानसभाया दुई तिहाई बहुमतया आधारय् संविधान निर्माण याना राष्ट्रपति डा. रामवरण यादवपाखें न्हूगु संविधान कथं नेपाःया संविधान २००७ जारी जूगु घोषणा यानादीव नेपाःया राजनीति जक मखु सामाजिक रुपं नं ध्रुविकरण जूगु दु।

राजनीतिक दल कांग्रेस, एमाले, एकीकृत माओवादी नाप नाप संविधानसभाय् दुध्याःगु मेमेगु राजनीतिक पार्टीया नेता व कार्यकर्तातय्सं संविधान जारी जूगु हे छगू कथं थपिं त्याःगु महसूस यानादीगु दु। अले इमिसं संविधान जारी जुइ न्हयःनिसं हे लगातार रुपं

लसकुस यायेगु अले मत नखः हनेगु नापं प्याखं ल्हुइगुनिसं प्याखं क्यनेगु ज्या तकं याःगु खः।

तसकं उत्साहित जुया मत नखः हना नारावाजी याना तकं बहनी जूसां प्रदर्शन याःगु खने दु। किपूया नयां बजार लागाय नं नेपाःया राष्ट्रिय ध्वाय् ज्वना अथे छगू कथं जुलुस पिकाःगु खः। किपूया नं थीथी लागाय मत नखःया रुपय् पाल्ना च्याकेगु ज्या याःगु खने दु। अथे हे सरकारं तकं सोमवाः छगू विशेष ज्याभ्वः याइगु दु।

उगु हे संविधानसभाय् प्रतिनिधि याना नं संविधानसभा यात त्वःताः पिहां बयाच्वंगु संघीय समाजवादी फोरम नेपाल, मधेसवादी दलतपाखें न्हूगु संविधान धइगु पहिचान, संघीयता व समावेशी

सानुपातिकयात सम्बोधन मयाःगु संविधान धकाः उकियात कया तसकं विरोध यानाच्वंगु अवस्था दु।

असन्तुष्ट पक्षं संविधान जारी याःगु दियात हाकूगु दिं कथं हंगु दु अले इमिसं संविधान नं नेपाःया राष्ट्रिय ध्वाय् ज्वना च्याकेगु ज्या तकं याःगु दु। असन्तुष्ट पक्षं जारी याःगु संविधानयात गुगु नं हालतय् स्वीकार यायेगु जुइमखु धकाः प्रदर्शन तकं सुरु याःगु दु।

थुगु कथं राजनीतिक रुपं विभाजित जुयाच्वंगु अवस्थाय् नेवाःनिसं आदिवासी जनजाति, दलित नापं थीथी उत्पीडित समुदायपाखें न्हूगु संविधानयात कया लसता प्वकेगु ज्या याःगु खने मदु।

राजनीतिक दलया नेता कार्यकर्ता जूपि थःथःगु लैपु लिना

समर्थन लसता वा विरोधय् वंगु दुसा समुदायया अधिकार, भाषिक अधिकार, जातीय अधिकार माः धकाः तायेका छगू कथं उत्पीडितनं मुक्तिया नितिं धकाः न्ह्याः वनाच्वपि राजनीतिक रुपं सचेतपिं धाःसा मौन च्वंगु खने दु।

उकिं थ्व इलय् छगू कथं न्हूगु संविधान वःगुयात कया याकनं प्रतिक्रिया तकं बियाच्वंगु अवस्था मदु।

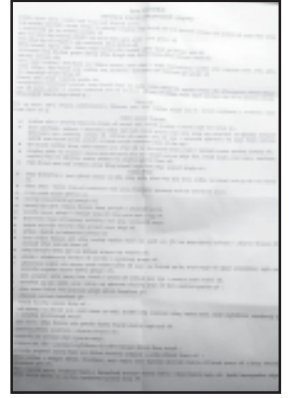
उकिं थुगुसी संविधानसभा पाखें तयार याःगु संविधानयात कया राजनीतिक दलत जक मखु समाज हे ध्रुविकरण जूगु दुसा आः कार्यान्वयनया सवालय् धाःसा उलि अःपुइगु अवस्था मदु धकाः सकलसिनं स्वीकार यानाच्वंगु खने दु। नेतातय्सं म्हुंतु धाःथें संविधान जारी जुइधुंकाः नं यायेमाःगु खने दु।

**समानान्तर सरकार
दयेका वनीगु संकेत**

संविधानसभां न्हूगु संविधान घोषणा याइगुया छन्हु न्हयः शनिवाः जक विप्लवया नेतृत्वय् दुगु नेकपा माओवादीं जनसंविधान धकाः सतकं हे न्हूगु संविधान घोषणा याःगु दु।

‘जनगणतन्त्र नेपाःया संविधानया अवधारणा’ धकाः शनिवाः शक्ति प्रदर्शनलिपा यँया शान्ति वाटिकाय् पार्टीया प्रवक्ता खड्गबहादुर विश्वकर्मा प्रकाण्डं उगु कथंया संविधान घोषणा यानादीगु खः।

निगू पेजया उगु संविधानय् संघ, प्रदेश व स्थानीय तह याना स्वंगू तह दयेकातःगु दुसां प्रदेशया ल्याः व नक्सा धाःसा उल्लेख यानातःगु मदु। संविधानय् माओवादीया जनयुद्धया आभाष जुइगु कथं जनअदालत व जनसेनाया व्यवस्था यानातःगु दु। विप्लव माओवादी अथे थपिनिगु

संविधान घोषणा याःगु धइगु हे कन्हय् वना वर्तमान सरकारया अस्वीकार याना समानान्तर सरकार दयेका वनेगुया संकेत खः धकाः उगु हे पार्टीया छम्ह नेतां ज्वज्वलपा वाःपौयात कनादीगु दु। अथे थःगु हे संविधान जारी याःगु अवस्थाय् आः विप्लव माओवादी थःगु हे कथंया जनसत्ता दयेका वनेगु तयारीया संकेत खः धकाः तकं वय्कलं धयादिल।

तपाईको टोलमा भएका घटना कीर्तिपुरको समाचार
बनाउने हो भने तपाई एक कल फोन गर्नुस्
हामी तपाईको टोलको समाचार कीर्तिपुरको
समाचार बनाईदिनेछौं

**कीर्तिपुरको
चित्रण**

किपुलिं पिदनाच्वंगु कीर्तिपुर सन्देश वाःपौ व ज्वज्वलपाः वाःपौया ग्राहक जुइगु नितिं स्वापू तयादिसँ

कार्यालय: निखासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
फोन नं.: ४३३३००७, ९८४१४०१०७७

ज्वज्वलपा वाःपतिइ छिगू चिनाखँ/बाखँ/हाइकू
विज्ञापन व मेमेगु च्वसू पिथनेगु जूसा जिमित
स्वापू तयादिसँ

सकलसिगु मंकाः सः

झञ्जलपा वाऱ्वा

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३ फोन ल्या: ४३३३००७,
९८४१७६८१४३ ई-मेल : jwojalapaweekly@gmail.com

ज्ञाजलपा वाःपौ

सल्लाहकार
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रकाशक:

नजरराम महर्जन
सम्पादक

श्रीकृष्ण तण्डुकार
ले-आउट:

ज्वजलपा डेस्कटप
संवाददाता

भरत महर्जन, निरजमान सिंह
थाकू

प्रिन्ट स्काई, यें

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३

फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४१७६८१४३

ई-मेल : jwojalapaweb@gmail.com

सम्पादकिय

नेतातयसं म्हुतुं जक मखु व्यवहारय् नं लागू यायेमा:

संविधानसभाय् प्रतिनिधित्व जुयाच्चंगु स्वंगू प्रमुख दल कांग्रेस, एमाले व एकीकृत माओवादीया नेतातयसं न्हूगू संविधान जारी जूसां नं असन्तुष्ट पक्षया मागयात संवोधन याना वनेगु जुइ धका: धयादीगु ख: ।

नेतातयसं संविधानसभाय् हे न्वंवासें भारतय् न्हापां तसकं म्हो जक प्रदेश दुगु उदाहरण तकं बियादीगु ख: । उकिया अर्थ आ: थ:पिन्सं न्हयगू प्रदेश दयेकागु जूसां नं कन्हय् जनताया चाहाना कथं प्रदेश थप जुया वनी धका: धयादीगु ख: । संविधान निर्माण यायेगु भ्वल्य सार्वजनिक रुपं हे उत्पीडित समुदायया जायज मागयात सम्बोधन याना वनेगु जुइ अले संविधान नं संशोधन याना वनेगु जुइ धका: धयादीगु ख: ।

संविधान धइगु परिवर्तनशील जुइ धका: वय्क:पिन्सं गुगु कथं न्वंवानादिल वास्तवय् नेपा:या मधेसीनिसं आदिवासी जनजाति, दलित नापं उत्पीडित समुदायपाखें तयाच्चंगु जायज मागयात सम्बोधन यायेत नितिं नं स्वंगू दलया नेतात छप्पं जुया वन धा:सा अवश्य नं संविधानयात कर्णान्वयन यायेगु नाप नापं देशय् विकास निर्माणया नितिं पला: बांलाक्क ल्हवने फइ । मखुसा थ:पिनिगु ल्हा: छ:ने लात धका: तायेका संविधान संशोधन यायेगु सवालय् छगू दलं मेगु दल तयार मजुल धका: धायेगु अले छगू कथं उत्पीडित समुदायया मागयात बेवास्ता याना वन धा:सा वर्तमान संविधान नं ता ई तक त्यंका: तयेत थाकुइगु अवस्था वयेफु धका: नेतातयसं थुइकेमा: । उकिं संविधान जारी यायेगुया अन्तिम इलय् नेतातयसं गुगु कथं न्वंवानादीगु ख: उकियात आ: व्यवहारय् लागू यायेगु ई व:गु दु ।

मुक्तक ज्ञानीराजया

मुक्तक

आ: जि छ नाप ला वय मखुत

छंगु ख्वा: नुगलय तय मखुत

छ थ:गु लंपु स्वया हूँ जि थ:गु

छं व्युगु घा: लुमंका खय मखुत ।

व वन थ:गु किपा बिया

मतिनाया य:गु चिं बिया ।

याना वन द: लिमला म्ह

लुमती वइगु ज्या बिया ।

पहिचान व जातीय राज्य

नेवा: स्वायत्त राज्य मंका: संघर्ष समितिं पिथंगु सफूचापाखें

वंगु वा:या ल्यं

नेपा: व पहिचान सहितया
संघीयता

नेपा:या विशेषता धैगु हे थनया सामाजिक सांस्कृतिक धार्मिक व भाषिक विविधता खत । तर थ्वहे विविधतायात राज्यसत्तापाखें आ:तक विवेदया लिधँसा दयेका वयाच्चन । देसय् व:गु राजनीतिक ह्युपा:या भवलय् थुगु विभेदपूर्ण स्थितिया नं अन्त्य मजुसे मगा:, मखुसा, ह्युपा:या गुगुं सार्थकता दइमखु । विभेदया अन्त्य धैगु समानता अर्थात् अधिकारया प्रत्याभूति खत ।

अले, थुकथं सामूहिकस्तरय् वा समुदायगत विभेदय् लाकात:पिनि दथुइ तक राजनीतिक ल्याखं अधिकारया साभेदारी याइगु राज्य प्रणाली धैगु संघीयता हे जक ख: । विश्वय् थथे सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक,भाषिक विविधता दुगु आपालं देसय् समुदायगत अधिकार प्रत्याभूतिया निति संघीयतायात सफलतापूर्वक नाला वयाच्चंगु आपालं दसि दु । दक्षिण अफ्रिका,स्विटजर लैण्ड,बेल्जियम, इथोपिा, भारत, पाकिस्तान, अरब इमिरेट्स, सुडान, आदि सामाजिक, सांस्कृतिक, भाषिक, धार्मिक विविधता दुगु देय् ख: गनं संघीयतापाखें राजनीतिक समस्यायात ज्यंका वयाच्चंगु दु । विविधता व बाहुल्यत दुगु देसय् थथे सामूहिक व समुदायगत ल्याखं अधिकार यात प्रत्याभूति यायेगु वा राजनीतिक साभेदारी यायेगु धैगु जाती, भाषा, धर्म, संस्कृति, नश्ल छगू नापं ज्व:मला:सां मंका: ख: धका: व्यवहारिक अनुभूति याकेगु छगू जक लोकतान्त्रिक पद्धति ख: । थुज्व:गु कुतलं जाती, भाषा, धर्म, संस्कृति, नश्लया ल्याखं विभेदया स्थितिया अन्त्ययासें थवंथवय् एकतायात क्वातुका: राष्ट्रियतायात बल्लाकेगु ज्या याइ । नेपालय् संघीयताया आवश्यकता धैगु नं थन दुगु फुक्क जाति, भाषा, संस्कृतिया समुदायया दथ्वी एकता क्वातुकेग व र राष्ट्रियताया धिसि लाकेत ख: । उकिं नेपा:या राज्य पुन:संरचनाया सन्दर्भय् थुकथं भाषा, जाति,संस्कृति, ऐतिहासिकता आदिया पहिचानया खँ थुलि तच्चकं न्ह्य:नेवयेगु यानाच्चंगु खत ।

अधिकार व पहिचान

संघीय राज्य प्रणाली धैगु हे राज्य सञ्चालन यायेगु अधिकारयात व्यथलेगु व सकसिनं थ:थ:गु अधिकारयात छयला: देय्या उन्नति व विकासया निति भाला

क्ववीगु ख: । संघीयताय् राज्य पुन:संरचना यायेगु धैगु हे थुकथं देय् विकास व उन्नतिया निति सुनां सुना, गुलि गुलि अले गनयागु भालाक्ववीगु ख: धका: अधिकारया खँ संविधानय् व्यवस्थापन यायेगु ख: । थथे अधिकार ल:ल्हाना: वीबले, गुगु लाग्ना वा थाय्या अधिकार धैगु प्रादेशिक सीमाङ्कन आवश्यक जुइगु जुल, मेगु महत्वपूर्ण खँ, थुज्व:गु अधिकार यात सुनां अले गुकथं छयलेगु धका: र ाज्य संचालनया अधिकार उपभोगयाइगु समुदायगत पहिचानया नं आवश्यक जुइ । जर्मन, जापान थुज्व:गु छगू हे भाषा व जातिया मनूत जक दुगु देसय् ख:सा जनसंख्याया ल्या:,श्रोत(साधन अले जनघनत्व, विकास व पूर्वाधार आदिया सन्तुलित वितरण याना: राज्य पुन:संरचना यायेवं गा: । छाया:सा थुज्व:गु देसय् राज्य वा प्रदेश न्ह्यागु कथंया न्ह्यागु हे नामं जूसां अन दुनेया नागरिक वा जनता धैपिं छगू हे भाषा, जाति, संस्कृतिया समुदाय जुइ । अन सुयातं पनपक्ष यात वा जुल धैगु समस्या जुइमखु । तर, त:गु जाति, भाषा, संस्कृति व धर्म दुगु नेपा: थुज्व:गु देसय् राज्य पुन:संरचना यायेबले गुगु राज्य निर्माण यायेबले गुगु समुदायया नागरिकतय् अधिकार प्रत्याभूत जुइ वा गुगुयात जुइमखु धैगु खँय् तच्चकं विचा: यायेमा: । उकिं नेपा: थें विविधता व बहुलता दुगु देसय् राज्य पुन:संरचना सम्बन्धय् केवल प्रादेशिक भूगोलयात जक विचा: याना: मगा: मानवीय भूगोलयात न. उलि हे सवेदनशील कथं संवोधन यायेमा: । थथे जुया: नेपालय् पहिचानया खँ थुलि महत्वपूर्ण कथं न्ह्य:ने वयाच्चंगु खत ।

त:गु जाति व संघीयताया संभावना

जातिय पहिचान सहितया संघीय राज्यया खँ वइबले छथ्व:सिनं न्ह्याब्लें न्ह्य:ने हइगु तर्क ख: (नेपालय् थ्यंमथ्यं १२५ गू सिबें उप्च: जात जाति दु, चिकिचाधंगु अले चीमिगु देसय् थुकथं फुक्कसित छगू छगू राज्य वीगु संभव मदु । खतुं,थुज्व:गु तर्क न्येनेबले,, छभा: यथार्थ ख:, पहिचान सहितया संघीयता नेपालय् संभव मदु धैथें अनुभव याकी । तर, वास्तवय् थुज्व:गु तर्क, मूलत: भ्रमपूर्ण व आधारहित ख: । दक्कले न्हापांगु भ्रम ख:, नेपालय् १२५ गू जाति समुदाय दु, धैगु सत्य मखु । छाया:सा जाति

धैगु जात मखु । जाति धैगु ब्रम्ह, क्षेत्री, दलित, सार्की, कामि, स्यस्य: उराय, ज्यापु धका: यानात:गु छगू कथं वर्गिकराया रुप ख: । तर, जाति धैगु छगू हे भाषा, संस्कृति, परम्परा, सामाजिक जीवन व छगू कथंया मनोभाववना क्वबिया वयाच्चंगु मानविय समुदाय ख:, मेगु भासं धायेबले जाति धैगु राष्ट्रया ल्याखं धा:गु ख: नेपालय् थुज्व:गु समुदाय आदिवासी जनजाति कथं ५९ गू दु, अले खस,मधेसी, मुस्लिम आदि थुज्व:गु जातिगत पुच: ख: । वास्तवय् संघीय मान्यताया लिधंसाय् राज्य पुन:संरचना यायेमा:गु मू कारण हे देय् दुनेया विविधता व बहुलतायुक्त समुदायया मनूतय् नं राज्यया नीति निर्माण यायेगु थासय् प्रतिनिधित्वया सुनिश्चित यायेगु ख: । देसय् त:गु जात, जाति दु, त:गु भाय् व संस्कृति, धर्म नालीपिं दु उपिं फुक्कसितं राज्य संचालनय् ब्वतिकायेकेगु संभव मदु धका: धायेगु सही अर्थय् अत्यन्त साम्प्रदायिक, सकीर्ण अले एकल जातीवादी सोच ख: । थथे धैगु सलंस दँ न्ह्यवनिसें थौंतक गुकथं नेपालय् खँय् ब्रम्ह क्षेत्रीतय् जक एकति जुयावयाच्चंगु स्थिति दु उकियात गथे ख: अथे हे त्यंकातयेगु उकि गुगुं ह्युपाया आवश्यकता मदु धैगु राज्यय् प्रभुत्व कायम यानार्चपिनिगु छगू रणनीतिक अले षडयन्त्रपूर्ण विचा: ख: । ख:, पहिचानया लिधंसाय् संघीय राज्य पुन:संरचना जुइबले यक्व ल्याखय् दुगु समुदाय गुम्हेसिया छगू निश्चित ऐतिहासिक आदिभूमि दु, अन प्राकृतिक श्रोत साधन, मानवीय श्रम, श्रोत, आर्थिक संभाव्यता, आधारभूत संरचना उपलब्ध दु उज्व:गु समुदायया निति राज्य/प्रदेश स्तरया संरचना दइ । अथे हे जनसंख्याया संरचना, बाहुल्यता दुगु प्रादेशिक भूभाग आदिया ल्याखय् गुलिं समुदायया निति स्वायत्त प्रदेश, गुलिसिनं विशेष क्षेत्र, संरक्षित क्षेत्रया ल्याखय् थ:गु जानसांख्खीक बाहुल्यता व श्रोत साधनया स्थितिया लिधंसाय् स्वशासनया मान्यता कथं राज्य संचालन यायेगु अधिकार संघीय प्रणालीपाखें त:धंगु ल्याखय् दुगुनिसें सबस: जक दुगु चीचाधंगु समुदायया मनूतय्सं तर्क व्यवस्थापिकाय् थ्यंकी । संघीय र ाज्य पुन:संरचनापाखे देय्या फुक्क धैथें समुदायया मनूतय्त राज्यया नीति निर्माण थासय् थ्यंका: आ:या थुज्व:गु छगू जक जाति, भाषा, धर्म, समुदायया मनूतय् एक:तिया अवस्था हीकावी । *क्वचाल*

चित्त नेवा:या हाइकु

७. संघीय चित्र
त्यंके चुनवी क्षेत्र
वर्मु चरित्र ॥

८. भासा मू मदु
भासा रक्षाया निति
नेवा: दे दबू ॥

९. नेवा: चिं ब्वल
तुत: वाजं स: थ्वल
गुलानं वल ॥

१०. विचा: मंथन
अहंकार मञ्चन
वर्मु चिन्तन ॥

साहित्य/हाइकु

११. जिवन जिगु
अधिकार इमिगु
दासतां जा:गु ॥

१२. प्यपाख्या: ब्रम्हा
संविधानया सृष्टि
नेपाया कर्म ।

पाँगा विकासया निति सरोकार केन्द्र नीस्वन

समग्र पाँगाया विकास यायेगु तातुना पाँगाय सर्वदलिय सर्वपक्षिय “पाँगा विकास सरोकार केन्द्र” नीस्वन ।

मिहगःअसोज २ गते सनिवाः पाँगाया लाछी च्वंगु पाँगाय सक्रिय राजनैतिक पार्टीया कार्यकतात, मिसा पुचःया प्रतिनिधि, सनांगुथि व बिचाः गुथिया प्रतिनिधिपिं, थीथी सरकारी, गैर सरकारी संघ संस्थाया प्रतिनिधिपिं च्वना जूगु छगू मुँज्याय व्याककं सहलह यानाः आःयात प्रशान्त महर्जनया अध्यक्षताय छगु तदर्थ समिति नीस्वंगु दु ।

नेकपा माओवादीया विनोद महर्जनं न्ह्याकुगु उगु ज्याभवलय नेपाल मजदुर किसान पार्टीया प्रशान्त महर्जनया सभापतित्वय जूगु मुँज्याय एकीकृत

नेकपा माओवादीया दिलिप महर्जन, एमालेया रामकृष्ण दुवाल, नेपाली कांग्रेसया पुकार महर्जन, नेकपा माओवादीया विष्णु महर्जन, नेकपा-माओवादीया सचिर महर्जन, नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नारायण महर्जनपिंन्सं थःगु धारणा तयादीगु खः ।

नेपाली कांग्रेसया विश्वजित महर्जनं लसकुस न्वचु ब्यूगु उगु सभाय नेकपा एमालेया शरव कुमार महर्जनं केन्द्रया विधान व अवधारणा पत्र न्ह्यब्वयादीगु खः ।

उगु अवधारणा पत्रया बारे बैकुण्ठ महर्जन, बद्रीलाल महर्जनपिंन्सं न्ववाना दीगु खः । अथेहे मिसा प्रतिनिधि वीना महर्जनं नं थःगु बिचाः प्वकाः दीगु खः ।

उगु अवधारणा पत्र कथं न्हापा विष्णुदेवी व बालकुमारी गा.वि.स. निगु गा.वि.स. दुगु पाँगायात नगरपालिका गठन लिपा ९,१०,११ व १२ याना प्यंगु वडाय ब्वथया बिल । उकिं आः पाँगाय धायेबलय प्यंगु वडा वड । पाँगाया समग्र विकस निर्माण, सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक लगायत चेतना तथा सीपमुलक तालिमत नापं संचालन याना वनेत पाँगाय क्रियाशील राजनीतिक दलत, वडा नागरिक मंच, शैक्षिक संस्था, महिला समुह, सहकारी व प्राविधिकपनिगु सहभागिमुलक समावेशी तरिकां सकसियां मंकाःजुइगु कथं पाँगा विकास सरोकार केन्द्र नीस्वनेगु धयातःगु दु ।

उगु संस्थाया तदर्थ समिति आःयात थथे ब्वःछिउगु दु । अध्यक्ष : प्रशान्त महर्जन, उपाध्यक्ष : ज्ञानवहादुर महर्जन, सचिव शरव कुमार महर्जन, सहसचिव विनोद महर्जन, कोषाध्यक्ष विश्वजीत महर्जन, सदस्य ई.कुणभोला महर्जन, ई. अमिर महर्जन,मिसा प्रतिनिधिपिं बिना महर्जन, सुशिला महर्जन,मैया महर्जन, नागरिक मंचपाखें दुर्गा महर्जन, सामाजिक परिचालक पाखें मनशोभा महर्जन, बिचाः गुथि सूर्य ब.महर्जन, विपन व्यवस्थापनपाखें सुनिल महर्जन दुगु तदर्थ समिति दयेकेगु खः ।

किपुली निम्ह बुद्ध अलपत्र अवस्थाय

- ललेन्द्र शाक्य

स्वनिगःया ऐतिहासिक नगर किपू नगरपालिका ४ वडाय च्वंगु त्रिरत्न कीर्ति विहारं थःगु बिहारया कःसी तयेत दयेकूपिं निम्ह बुद्धमूर्ति थौं कन्हय अलपत्र अवस्थाय लानाच्वंगु दु ।

थाइल्याण्डया कालिगढपिं हयाः भव्यरुपं दयेकूपिं उपिं निम्ह बुद्धमूर्ति त्रिरत्न कीर्ति विहारया लिक्कसं च्वंगु त्वाः, किपू ४ वडा गुतपौ त्वाल्य अलपत्र अवस्थाय तयातःगु दु । त्रिरत्न कीर्ति विहारया आज्जुकथं विहार न्हयगू तल्ला याना कःसिया प्यंगु दिशाय ततःधिकाःपिं प्यम्ह बुद्ध तयेगु खः ।

तर आर्थिक पक्ष कमजोर जूगुलिं थ्व ज्या दिनाच्वंगु खँ विहारया नायः जुलुम शाक्य जानकारी बियादीगु दु । वय्कलं धयादी, “आः विहार कःसिनापं न्यागू तल्ला दु, न्हयगु तल्ला यायेगु आज्जु खः । तर निगू तल्ला थकायेत दां मदुगुलिं समस्या जुयाच्वंगु दु ।

अले प्यंगू दिशाय प्यम्ह १६ फिटयापिं बुद्ध तयेगु ग्वसाः ग्वयातयागु खः । निम्ह बुद्ध दयेके धुन, तर अलपत्रय लानाच्वंगु दु । दयेकापिं उपिं निम्ह बुद्धपिं नं माःगु हेरचाह यायेमफुगुलिं स्थनाः वनाच्वंगु दु ।”

विहारया नायः जुलुम शाक्य जानकारी बियादीगु कथं विहारया कःसी उपिं बुद्धमूर्ति तयेबलय स्वनिगःया यें यल ख्वपपाखें बांलाक्क हे खनेदइ । तर , आर्थिक अभावया हुनिं थुगु ज्या पूर्वके मफयाच्वंगु वय्कलं धयादीगु दु । वय्कलं धयादी, “सुं दातापिं दत धाःसा थुगु ज्या याकनं हे पूर्वकेगु जुइ ।”

‘ल्याखंधं मां मधंगु साहित्यं समाजला छु संछपुनं हायके फैमखु’ उपन्यासकार शशिकला मानन्धर

महसिइकाया भवलय नेपालभाषाया न्हापाम्ह उपन्यास च्वमि मयजु शशिकला मानन्धर लिसेंया खँलाबल्हा न्ह्यब्वया च्वना ।

शशिकलाजु, थौकन्हय छु याना च्वना दिया ?

वंगु श्रावण ५ गते ‘संकल्प’ नांया उपन्यास चिखिफेना ज्या जुल । आः फीगु समाजय जुइगु घटनायात कया छगु संकिपा चयगु कृतः याना च्वना ।

छिं ग्वःगु सफू च्वयादि धुन ?

जिं बाखं मुना, उपन्यास व नाटक याना १० भिगू सफू च्वया पिकाय धुन । **छिगु च्वसुनं छु विषययात ल्होना दिया ?**

— खला छता हे जक मखुसें थी थी विषययात कया च्वनागु याना अले खःसा नं भीगु समाजय ब्वलनाच्वंगु विकृति, विसंगतियात न्हंका छेय्या निति लिसें ह्यूपाः हय्फैगु कथं चयगु याना च्वना । **साहित्यं नं समाजय ह्यूपाः हय्फै ?**

— पक्का नं ह्यूपाः हइ । ह्यूपा निति हे चयगु याना च्वना । छगु खँ सुं नं साहित्यकारपिन्सं चयबलय ह्यूपाः हय्फैगु कथंया साहित्य सृजना नं यायमाः । ल्याखं धं मां मधंगु साहित्यं छुं नं याय फैमखु । **नेपालभाषाया निति छिगु पलाः गनतक न्ह्यात ?**

— नेपालभाषा जिगु मांभाय खः। थःगु भासं साहित्य चयवले जितः तसकं

अःपु ताः । लिसें थःगु भाय च्वन्त्याकेगु ज्या नं खत मां भाय्या निति हे यात्रा संस्मरण संग्रह पिकायगु बिचाः दु । अर्नालि नेपालभाषाया संकिपाया स्क्रिप्ट चयगु जुइ । चलचित्र विकास बोर्डपाखें बिउगु संकिपा स्क्रिप्ट चयगु तालिम नं जिं कायधुन । उकिया लिधंसाय जिं चयगु मतिं यानागु खः ।

छिं संकिपा नं स्वया दिया ?

— कलेज वनाबलय यक्व संकिपा स्वयगु याना । थौकन्हय इलं साथ मबिल, उकिं बांवांलाःगु छगु निगु जक स्वया । अथे नं थौकन्हय्या संकिपा उलि बांला मताः भन भन बांलाःगु ज्यावः पिहांवल अथेसां प्याखं उलि बांलाका यंके फया च्वंगु खने मदु ।

साहित्य ख्यः

न्ह्यब्वम्ह पवन जोशी

छिं संकिपा स्वयादिबलय छु विद्यायात क्वथिक स्वयादिया ?

—जिं प्याखनय माःगु फुक्क विद्या हे क्वथिक स्वयगु याना । बाखं हना बाखं खँलाबल्हा लिसे प्याखं म्वः ल्यज्यां, म्ये लय, म्ये हालामि, किपालुमिया ज्या लिसें सकतां स्वयगु याना । लिपा थ्व प्याखं नं समाजयात गजःगु लंपु क्यनी धकाः नं मनय वाय्का ।

चलचित्र विकास बोर्डया न्हूगु नीति छित गथे ताल ?

—चवछाय बहःगु नीति थें ताय्का । थौकन्हय छगु निगु संकिपाय प्याखंम्व ज्वी धुनेवं एक्सन, कटया भरय निर्देशक जुइत हथाय चाई गुम्हेसे संकिपाया भाय हे थूगु छेमखु । हना बाखं छु धकाः मसिइक प्याखं दयके हथाय चाई उकिया लिच्चः निर्मातातयसं धेवाजक मखुसे छें वुं मियाः नं भाः मखीपं भीगु देसय म्हो मजू । उकिं चलचित्र विकास बोर्डया न्हूगु नीतिं फताहा निर्देशकपित यक्व फर क जुइफु अथेसा सस्पीपं मेहेनत याना संकिपा निर्देशन याइपिति निति छगु बांलागु संकिपा दय्केत तःधंगु ग्वाहालि जुइफु । चलचित्र विकास बोर्डया न्हूगु नीतिं संकिपाया विकासय पक्कानं तिबः बिइ धकाः मनतया । सुभाय ।

किपूया न्हापांगु पत्रिका लूनिभाःपाखें ल्हय्या

४२ दँ न्ह्यः पिदंगु चिनाखँ

किचःया किपालु

जिं स्वयाच्वने, जिं माला च्वने मनय छंगु हे किपा लुमंका ख्यंसे च्वनेमा या त्वइसे च्वनेमा चिकुसे च्वनेमा या ताहे न्वय्मा जिं स्वया च्वने, जिं माला च्वने मनय छंगु किपा लुमंका ।

गुकियात जिं नुगले घाना जुया स्थनीमखु धैगु मतिं तया आशायगु बान्की लुईका निम्हसियां किपा मिलय याय्त जिं स्वया च्वने, जिं माला च्वने मनय छंगु हे किपा लुमंका ।

न्ह्यो मव जिं थन थथे किन्तु मनय वइगु गथे गथे ? किपालु तक नं खंगु मखु उकिं जिगु मनय भ्वखाय ब्वयाच्वन जिं स्वया च्वने, जिं माला च्वने मनय छंगु हे किपा लुमंका ।

(चिनाखँय लियां ल्यू जूगु) — ने.सं. १०९२ लय किपुली जूगु नेपालभाषा साहित्य सम्मेलनय ब्वंगु च्वसुत मुनाः किपू सागःया ज्ञान वहादुर महर्जनं ने. सं. १०९३ या मोहनिया लसताय नेपालभाषाया साहित्यिक मुना पौ लूनिभाः किपूया न्हापांगु पौ पिथना दीगु खः । पुलांगु साहित्य लुमंके कथं थन च्वसुत न्ह्यब्वया च्वना । न्हापा भीथाय नेपालभाषां च्वइपिं यक्व दुगु खनेदु । आः उलि खनेमदु । सायद थःगु च्वसु पिथनेगु ह्वताः मदया जकं खःला ? थ्वहे खंयात वाःचायेका ज्वजलपा वाःपौ नं साहित्य विधाः दुथ्याका यंकेगु आज्जु च्वनागु जुल —संपादक

किपुलिं पिदनाच्चंगु ल्वःकंह्वाःगु नेपालभाषाया ज्वज्वलपा वा:पौ
हाकनं पिदंगुलिं निरन्तरताया कामनायासैं

भित्तुना ! भित्तुना !! भित्तुना !!!

ज्वजलपा वा:पौ

<p>श्याम महर्जन बाघभैरव नेवा: खाजा घर नयाँबजार, किपू-३</p>	<p>मोहनभक्त महर्जन मोहन टेलरिंग सेन्टर नयाँबजार, किपू-१७</p>	<p>लोकलाल महर्जन तःगवषि, नयाँबजार, किपू-१७</p>	<p>रत्नदास महर्जन भीगु दास फर्मा नयाँबजार, किपू-१७</p>
<p>रबिन्द्र महर्जन (आर.बि. फ्लोरिंग) नयाँबजार, किपू- १७</p>	<p>बुद्धि महर्जन (ड्रेस सेन्टर) नयाँबजार, किपू-१७</p>	<p>सनम ट्रयाक पसल नयाँबजार, किपू-१७</p>	<p>शोभा महर्जन टाउनप्लानिं, नयाँबजार किपू-१७</p>
<p>किपू बूक प्वाइन्ट नयाँबजार, किपू-१७</p>	<p>श्रीकृष्ण महर्जन पाँगा, शहीदपथ, किपू-९</p>	<p>राम भोला महर्जन पाँगा, शहीदपथ, किपू -९</p>	<p>पुकार महर्जन पाँगा भुजिन्द, किपू-१०</p>
<p>नरहरि महर्जन पाँगा, नमस्वा: किपू - ९</p>	<p>हिरा बहादुर महर्जन पाँगा, नमस्वा:, किपू-९</p>	<p>प्रकाशराम महर्जन पाँगा, भुजिन्द, किपू-१०</p>	<p>जीवन निर्माण सेवा प्रो.जीवन महर्जन पाँगा, किपू-११</p>
<p>बैकुण्ठ निर्माण सेवा बैकुण्ठ महर्जन पाँगा लाछि, किपू-११</p>	<p>अरुण डंगोल प्रबन्धक शुभसेवा सहकारी पाँगा ध्वाखासि, किपू-९</p>	<p>बद्विलाल महर्जन पासिंद्रपा पाँगा किपू-९</p>	<p>रामकृष्ण दुवाल पाँगा भुजिन्द किपू-९</p>
<p>रबिन्द्र महर्जन किपू ट्रेडर्स, नयाँबजार किपू-१७</p>	<p>शरबकुमार महर्जन पागा, भुजिन्द किपू-१०</p>	<p>शंकर डंगोल ध्वाकाफः,पाँगा, किपू-११</p>	<p>चन्द्रलाल सिम्पु ध्वाखासी, पाँगा,</p>
<p>शिला इन्टरप्राइजेज हनुमानघाट, पाँगा फोन नं ४३३३१२९</p>	<p>कृष्णमान महर्जन द्यःचपा, पाँगा, किपू-९</p>	<p>ज्ञानुराजा महर्जन सागः, किपू-५</p>	<p>युनिक टेलर्स लोकतान्त्रिक चोक किपू-३</p>

भिनिदंय् क्यनीगु गथु प्याखं बल ह्वःखना सार्वजनिक

स्वा:पा: मपूसे न्हापांखुसिइ बलय् प्याखं क्यन, प्याखंया निति सकल किपूमितय्सं ग्हालियाइगु आशा.

श्रीकृष्ण ज्यापु

किपूया म्हसीका पिब्वयाच्वंगु भिनिदंय् छकः जक पिथनीगु अमूर्त संस्कृति गथु प्याखंया बारे न्हापांखुसि शनिवा: पत्रकार सम्मेलन याना पत्रकारतय्त प्याखंया बारे जानकारी बिइगु ज्या या:गु दु । गथु प्याखं स्यनाच्वंगु थाय् किपूया थांवाहालय् जूगु उगु पत्रकार सम्मेलनय् प्याखंया गुरुपिं सूर्जमान माली व राजकुमार माली उपस्थिति जुयादीगु खः ।

गथु प्याखंया संचार संयोजक श्रीकृष्ण महर्जन न्हयाकादीगु उगु पत्रकार सम्मेलनय् गुरु राजकुमार माली व सूर्जमान मालीं न्हापांनिसं क्यना वयाच्वंगु गथु प्याखं न्हापा गथे खः अथे हे स्यनेगु ज्या जुयाच्वंगु, लच्छि न्हवनिसें हे थांवाहा:या बलय् हे छःजुया प्याखं ल्हइपिं व गुरुपिं छनेगु नापं प्याखं स्यनेगु व सयेकेगु ज्या जयाच्वंगु जानकारी बियादिल । अथे हे बलय् स्वक्वः तक स्वा:पा: मपूसे अले पीगंया द्वयलय् स्वक्वः स्वा:पा: मपूसे प्याखं ल्हइके धुंकाः जक वइगु मोहनी नखःया चाल्खुन्हुनिसं भलभल अष्टमी खुन्हु तक प्याखं क्यनेगु चलन दु धकाः नं धयादिल । वयकःपिन्सं थुगु प्याखं किपूया गथुतयगु अर्थात मालीतयगु जक मखु फुक्क किपूमितयगु हे प्याखं जूगुलिं सकलसिनं ग्वहालि यायेमा: धकाः धयादिल । गथे किपूया पत्रकारतलिसे च्वना सहलह ब्याकेगु ज्या यानागु दु अथे हे आ: याकन हे स्वयमसेवकनिसं थीथी ग्वहालि याइगु पक्षयात कया सहलह ब्याकेगु जुइ धकाः नं धयादिल ।

प्रचार कजि श्रीकृष्ण महर्जन गथु प्याखं धइगु मल्लकालिन प्याखं नाप नापं थुगु प्याखंयात गथु प्याखं बाय् किपूया प्याखंया रुपय् नां तया वन धा:सा बांलाइ धयादिसं किपूया फुक्क संचार कःमितय्सं थुगु प्याखंया निति ग्वहालि यायेमा: धयादिल । अथे हे

किपूया संचारकःमितलिसे ब्यागलं कथं मुंज्या च्वना गथु प्याखंया बारे प्रचार प्रसार गगु कथं यायेगु धइगु खँय् नं सहलह ब्याकेगु ज्या यायेगु जुइ धकाः नं महर्जनं धयादिल ।

उगु पत्रकार सम्मेलनय् थीथी पत्रकारतय्सं तयादीगु न्हयसःया लिसः गुरुपिं राजकुमार माली, सूर्जमान माली व प्रचार कजि श्रीकृष्ण महर्जनं ध्याथुइकादीगु खः । अथे पत्रकार सम्मेलन लिपा परम्परागत कथं शनिवा: हे गथु प्याखंया भूवलय् स्वा:पा: मपूसे न्हापांखुसि प्याखंयात सार्वजनिक रुपं ल्हइगु ज्या जूगु खः ।

पत्रकार सम्मेलन लिपा प्याखं ल्हइपिं छःपिं व गुरुपिं तयुगु वसः पुना प्याखं क्यनीगु बलय् थःथःगु सामान तकं ज्वना वनादीगु खः । उगु बलय् नासः छः नं थापं याना:तगु खः । अले बलय् हे भ्याय् छम्ह बलि बिइगु ज्या जूगु खः । किपूया पःमातय्सं हँय् छम्ह ज्वना विशेष पुजा वःगु खःसा अले बलय् पुजा याना खापा चायेकेगु अर्थात प्याखंयात सार्वजनिक यायेगु ज्या या:गु खः । उकियात पःमा:तय्सं बल ह्वःखनेगु धकाः धाइ । अनं लिपा गुथिइ सार्वजनिक रुपं प्याखं क्यनेगु भवलय् छः जुया प्याखं ल्हइपिन्सं छः कथं घंगली न्ह्यायेगु ज्या या:गु खःसा अले प्याखं ल्हइगु निति दबःखिं थायेगु ज्या या:गु खः । अथे दबः खिंया तालय् फुक्क छःपिं स्वा:पा: मपूसे प्याखं ल्हइगु ज्या या:गु खः । तयुगु वसः पुना स्वा:पा: मपूसे मुक्कं याना खुक्कः तक प्याखं क्यनेमा:गु चलन दु । अथे हे मोहनीया चालं

खुन्हुनिसं धा:सा स्वा:पा: पुया हे अनिवार्य रुपं खुक्कः तक प्याखं ल्हइगु याइ । थुगु प्याखनय् गच्छि छःपिं मध्ये महालक्ष्मी छम्ह मदुगु जुया गं मखा:गु प्याखं नं धायेगु याना वयाच्वंगु दु । थुगु प्याखंया भूवलय् थीथी कथंया जीव बलि बिइमा:गु, प्याखनं असू क्वःथलेगु धकाः दैत्य क्वःथलेमा:गु, प्याखंया भूवलय् गथुत जक मखु ज्यापुत, स्यस्यःत नाप नापं किपूया देय् गुथि नाप नं स्वापू दयाच्वंगुलिं थुगु प्याखं किपूया हे म्हसीका पिब्वयाच्वंगु प्याखं खः धकाः मालितय्सं धया वयाच्वंगु दु ।

कविता/चिनाखँ –

गुलाम

नाति महर्जन

द्योचपा, पाँगा

देशे थौकन्हे आपालँ खनेदु

ह्याउँगु लँ फिना जुइपिं

स्वस्वथाय् हिन्दु धर्म प्रचार यायाँ

ल्वापुया पुसा प्यूजुपिं

गुलि महाद्योया भक्त जुया

बोल बँम हाला जुइपिं

गुलि ध्वाँय् जोना व्वाँय् व्वाँय् जुल

हिन्दु राष्ट्र मा:जुपिं

म्वा:मदुगु खँय् न्यू जोना

देशे ल्वापु यायत्योपिं

फसा सत्ताय् ल्हाते कायेतं

भीत ल्वाक:व:पिं

धर्मया मर्म छुं हे मस्युपिं

देश कंगाले कोफायत स्विपिं

जनता विश्वास मयागु सिका

थां धर्म पाछाया क्योव:पिं

देशयात कंगाल याना

मालामाल जुल थपिं

उलिनं मगाना थौं धर्म बकया

फ:सा जनता ल्हाते कायतवपिं

थुपिं देशे अराजकता हयेत

जनता ल्वाक वपिं

धर्मया नामय् ल्वापु पिकया

साम्प्रदायीक डंग्गा याके त्योपिं

भीपिला सोभा छुंहे मस्युपिं

तेतीस कोटी द्यो माने यायपिं

सुयागु नं धर्म हस्तक्षेप मयासे

पंचसिल कया चोनापिं

थौंवया हिन्दु राष्ट्र या पित हल

म्वा मदुगु खँ दु:ख बित स्वल

धर्म राजनीति यायगु स्वलकि

देश कतकिया ल्हाते लात धका सिइकुसाँ जिल

थुमिगु फोहर राजनीति याना

भीसं दु:खसि धुन

आ: वया दु:ख तनिये चोबले

हानं हिन्दु राष्ट्र खँ वया पन

स्वर्गथे चोगु देशयात थुमिसं

थौं छु गति यानाबिल

फोहर राजनीति याना

दे नरक समान जुल

पाप धर्म छुते याय मफुपिं

विदेशीया दलाल जुया नैपिं

थ थगु धर्म घेपुसा गाहे गा नि

हिन्दु राष्ट्र हे छाया यायत्योपिं

सुयागु धर्म मदुगु जातभात भेद तैपिं

गरिव थिलकि मोल्हुइमा धाईपिं

थुपिं हे मखुला हिन्दु धर्म, हिन्दु राष्ट्र मापिं

थजात कोजात धका गरिव तेत कोतेला तपिं

नुग दुने द्यो हे मदुपिं

मानव मखु दानव इपिं

इपिला ख नि तंत्र मंत्र सेकेत

मनुतेगु बलि वि मा धाईपिं

कोजात धका देगले दुछोई मखुपिं

तुँथिइ वोपिन्त ल: थिकी मखुपिं

थजात कोजात या विधान देका

गरिबतेत दु:ख बिया जुइपिं

विदेशी तेगु जक खँनेनिपिं

थुपिंहे ख हिन्दुराष्ट्र मालधापिं

थौं हिन्दु राष्ट्र याय माल धाधां

कन्हे नेपायात हिन्दुस्तान हे यायत स्विपिं

आतक स्वैगु अधिनय चोने मनपिं

विश्व स्वाधिन नेपाल धायका चोनापिं

आ वया हिन्दु राष्ट्र यायमाल हँ

नेपामि तेत हिन्दुस्तान या गुलाम यायत्योपिं

धिक्कार नेपाया नेतात छिपिं

जन्म भुमियात हे धोखा बिगु मतितापिं

मां सिबे तर्धम्ह जन्म भुमि

धेवाया लागि मितनं बाकि तैमखुपिं